

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129, 210 310 586
E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – červen 2014

Technické parametry

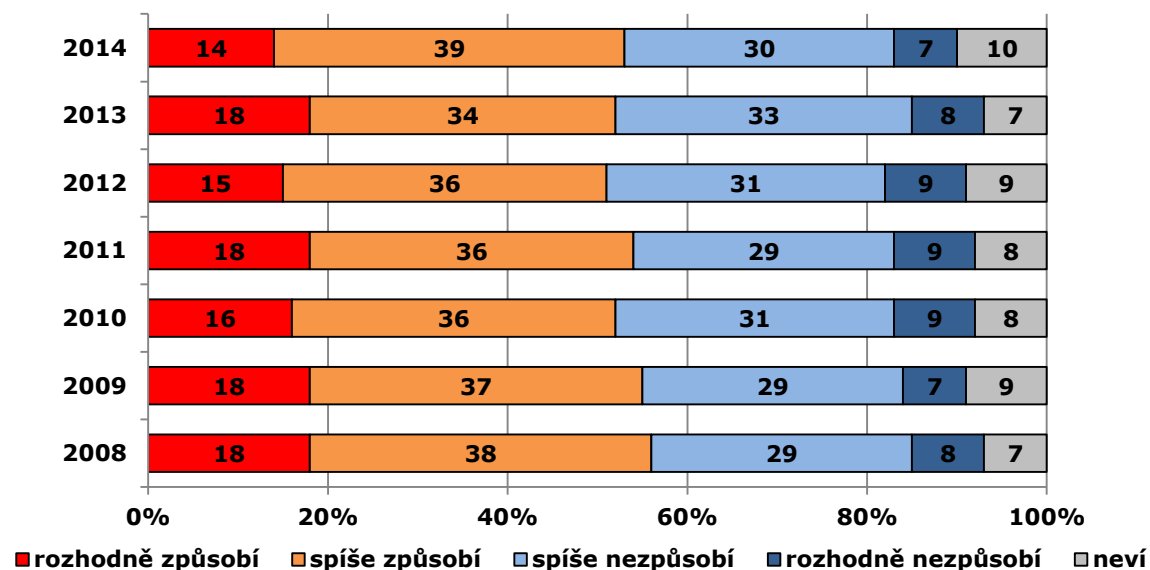
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. – 9. 6. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1049</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>248</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.114, OV.115, OV.180</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>11. července 2014</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

V červnu 2014 byl do pravidelného šetření Naše společnost zařazen blok otázek týkající se hodnot a občanských práv. V jeho rámci byly pokládány otázky ohledně tolerance české společnosti vůči homosexuálně orientovaným mužům a ženám, a také byly zjišťovány názory na to, zda by lidé s homosexuální orientací měli mít právo uzavřít registrované partnerství, uzavřít sňatek, adoptovat děti z „ústavů“ – tzv. dětských domovů a adoptovat děti svého partnera či partnerky, s nímž žijí, a na jejichž výchově se podílejí.

Mínění o toleranci české společnosti k homosexuálně orientovaným mužům a ženám bylo zjišťováno otázkou směřovanou na reakci sociálního okolí respondenta. Dotázaní se vyjadřovali, zda by ve městě či obci, kde žijí, přiznání homosexuality způsobilo potíže v soužití s lidmi. Jak je patrné z grafu 1, zhruba polovina lidí (53 % - součet odpovědí „rozhodně způsobí“ a „spíše způsobí“) se domnívá, že by takovéto přiznání způsobilo potíže, necelé dvě pětiny lidí (37 %) si myslí opak. Srovnání s hodnotami z dřívějších měření ukazuje, že veřejné mínění je v této otázce poměrně stabilní, v porovnání s květnem 2013 mírně klesl podíl dotázaných (o 4 procentní body),

kteří se domnívají, že přiznání k homosexuální orientaci dotyčnému nezpůsobí potíže v soužití s ostatními lidmi, a to zejména na úkor těch, kteří na danou otázku zvolili odpověď „nevím“.

Graf 1: Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě či obci?¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 2.* – 9. 6. 2014, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

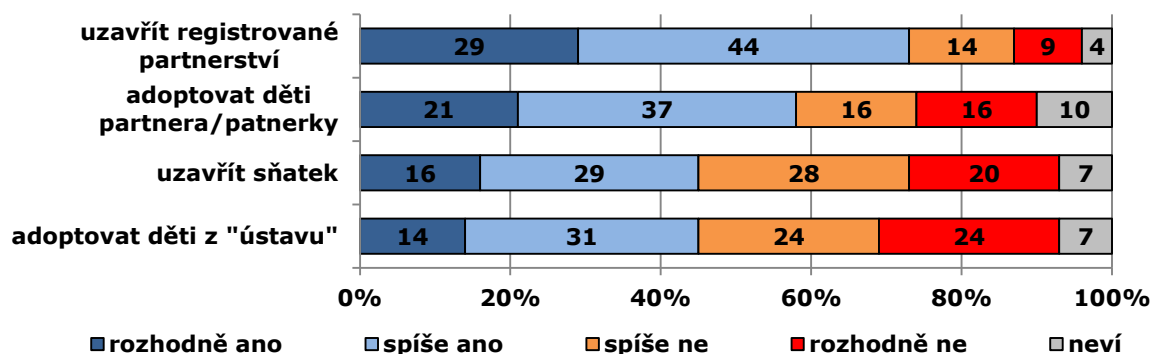
Podrobnější analýza odhalila některé rozdíly vzhledem k sociodemografickým charakteristikám populace. O tom, že přiznání k homosexualitě by rozhodně způsobilo potíže, jsou statisticky významně častěji přesvědčeni obyvatelé obcí s méně než 800 obyvateli, lidé starší 60 let a lidé s názorovou orientací na levý kraj politického spektra, zejména voliči KSČM. Protikladné mínění, že by přiznání k homosexualitě potíže rozhodně nezpůsobilo, naopak častěji zastávají lidé, kteří mají mezi svými přáteli nebo známými homosexuálního muže nebo ženu, mladí lidé ve věku do 29 let, vysokoškolsky vzdělaní občané, obyvatelé menších měst (od 5 do 15 tisíc obyvatel) a lidé žijící v Praze.

V šetření jsme položili třídící otázku, která zjišťovala, zda respondent má přátele nebo známé mezi homosexuály.² 31 % dotázaných na tuto otázku odpovědělo kladně, 56 % záporně a 13 % zvolilo odpověď „nevím“.

V červnovém výzkumu jsme se dále zajímali o to, jak se čeští občané staví k některým právům homosexuálních mužů a žen (viz graf 2).

¹ Znění otázky: „Přestavte si, že se někdo ve Vašem městě či obci přizná ke své homosexuální orientaci. Domníváte se, že to mu to způsobí nebo nezpůsobí potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě nebo obci?“ Varianty odpovědi: rozhodně způsobí, spíše způsobí, spíše nezpůsobí, rozhodně nezpůsobí.

² Znění otázky: „Je mezi Vašimi přáteli nebo známými nějaký homosexuální muž nebo žena? Ano, Ne?“

Graf 2: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo...³

Pozn.: Položky seřazeny sestupně podle součtu odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 6. 2014, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Bezmála tři čtvrtiny dospělé populace (73 %) uznávají v českém právním řádu kodifikované právo homosexuálů uzavřít registrované partnerství. Proti tomu, aby bylo homosexuálním mužům a ženám umožněno registrované partnerství uzavírat, se v našem výzkumu postavila necelá čtvrtina dotázaných (23 %). Šest z deseti českých občanů (58 %) se domnívá, že by homosexuální muži a ženy měli mít právo adoptovat děti svého partnera/partnerky, s nimiž žijí a na jejichž výchově se podílejí, opačný názor vyjádřila třetina dotázaných (32 %). V názoru na právo osob stejného pohlaví uzavřít sňatek je česká veřejnost poměrně rozpolcena, když souhlas s ním vyjádřilo 45 % oslovených, nesouhlas 48 %. Podobně rozpolcený postoj pak zaujali čeští občané také k tomu, zda by měli mít homosexuální ženy a muži právo adoptovat děti z institucionální péče, tedy z tzv. dětských domovů (45 % souhlasících: 48 % nesouhlasících).

Časové srovnání s předcházejícími výzkumy nabízí tabulka 1. Z tabulky je zřejmé, že názor na registrované partnerství je od roku 2007 velmi stabilní. Podobně to od roku 2009 platí o názoru na uzavření sňatku, který sice mírně kolísá, ale pohybuje se na přibližně stejné úrovni a tábory jeho přívrženců i odpůrců zůstávají poměrně vyrovnané.

V letech 2005 až 2013 jsme se opakovaně ve výzkumech ptali na souhlas s právem homosexuálních žen a mužů adoptovat děti, v aktuálním výzkumu jsme zvlášť zkoumali postoje k adopcím dětí partnera či partnerky a zvlášť k adopcím dětí z „ústavu“, tzv. dětských domovů, pozitivněji přitom občané vnímají adopci dětí partnera či partnerky, kterou podporuje nadpoloviční většina českých občanů. Zajímavé je, že adopci dětí obecně podporovalo nejvíce dotázaných v letech 2011 až 2013, kdy podíl souhlasících dosahoval přibližně jedné třetiny, zatímco v aktuálním výzkumu podpořilo adopci dětí z dětských domovů homosexuálními páry 45 % dotázaných a adopci dětí partnera nebo partnerky, s nimiž žijí a na jejichž výchově se podílejí dokonce 59 % respondentů.

Podpora všech sledovaných práv homosexuálů je obecně častější mezi ženami, než mezi muži a podíl podporovatelů daných práv pro homosexuálně orientované muže a

³ Znění otázky: „Myslíte si, že homosexuální ženy a muži by měli mít právo: a) uzavřít sňatek, b) uzavřít registrované partnerství (odlišné od manželství), c) adoptovat děti z „ústavů“ – tzv. dětských domovů, d) adoptovat děti svého partnera/své partnerky, s nimiž žijí a na jejichž výchově se podílejí?“ Varianty odpovědi: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

ženy roste se stupněm dosaženého vzdělání a naopak klesá s rostoucím věkem. Mezi odpůrce všech sledovaných práv se častěji zařadili dotázaní hodnotící svou životní úroveň jak špatnou, lidé hlásící se k levicové politické orientaci, důchodci a lidé deklarující římskokatolické náboženské vyznání. Častější je podpora všech sledovaných práv mezi studenty a lidmi, kteří mají mezi svými známými nebo přáteli homosexuálního muže či ženu.

Tabulka 1: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo... (časové srovnání v %)

	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
uzavřít registrované partnerství	61/30	69/24	75/19	73/23	72/23	72/23	75/21	72/23	73/23
uzavřít sňatek	38/51	36/57	38/55	47/46	49/45	45/48	51/44	51/44	45/48
adoptovat děti	19/70	22/67	23/65	27/63	29/60	33/59	37/55	34/57	-
adoptovat děti partnera/partnerky	-	-	-	-	-	-	-	-	58/32
adoptovat děti z institucionální péče	-	-	-	-	-	-	-	-	45/48

Pozn.: Součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ a součet odpovědí „spíše ne“ a rozhodně ne“. Dopočet do 100 % u jednotlivých položek v každém roce tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 6. 2014, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.